

Osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet

Patrik Tanner

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry

SAKKI

Tilannekatsaus: Opiskelijoiden kokemukset vaikuttamisesta ja osallisuudesta 1/2

Osallisuus tehdään yhdessä-tutkimus - Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella (Karvi, 2022)

- Opiskelijat pystyvät vaikuttamaan eniten teemapäivien ja tapahtumien järjestelyyn, mutta vain vähän oppilaitoksen muuhun toimintaan, kuten yhteisten suunnitelmien laatimiseen
- Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan oppilaitoksen toimintaan enemmän kuin yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- Opiskelijat kokevat mahdollisuudet antaa palautetta hyväksi, mutta vain puolet opiskelijoista antoi palautetta oppilaitoksen toiminnasta. Kerättyä palautetta ei käsitellä riittävästi opiskelijoiden kanssa
- Opiskelijat mainitsivat molemmissa koulutusmuodoissa syiksi osallistumattomuuteen kiinnostuksen ja ajan puutteen
- Opiskelijat, jotka olivat joutuneet kiusatuksi sekä opiskelijat, jotka eivät kokeneet kuuluvansa osaksi oppilaitosyhteisöä arvioivat oman osallisuutensa ja osallistumismahdollisuutensa heikommaksi kuin muut opiskelijat

Tilannekatsaus: Opiskelijoiden kokemukset vaikuttamisesta ja osallisuudesta 2/2

Ammatillisen koulutuksen opiskelijat toivovat, että heillä olisi enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa opintojen joustavuuteen ja esimerkiksi valinnaisiin opintoihin.

Kiusatuksi joutuminen ja kokemus oppilaitosyhteisöön kuulumisesta olivat selkeästi yhteydessä siihen, miten opiskelijat kokivat saaneensa tietoa opiskelijakuntatoiminnasta sekä siihen, osallistuivatko he opiskelijakunnan järjestämään toimintaan ja tapahtumiin.

Lukiolaiset tietoisempia opiskelijakunnan järjestämään toimintaan osallistumisesta kuin ammatillisen koulutuksen opiskelijat.

Henkilöstön arvioiden mukaan opiskelijat eivät osallistu kovin aktiivisesti opiskelijakunnan järjestämään toimintaan, varsinkaan ammatillisessa koulutuksessa.

Rakenteet

- Mitä eri vaikuttamisen mahdollisuuksia amiksissa voisi olla?
- Mitä osallisuus ja vaikuttaminen antaa opiskelijalle?

Erilaisia osallistavia mahdollisuuksia

- Tuutor toiminta
- OPKU toiminta
- Kattohallitustoiminta
- Sidosryhmätoiminta
- Nuvatoiminta

Tuutortoiminta

- Digituutorit
- Harrastustuutorit
- Keke-tuutorit
- Kv-tuutorit
- Markkinointituutorit
- Vertaistuutorit
- Työelämätuutorit

Opku ja kattohallitustoiminta

- OPKU-hallitukseen opiskelijoita kaikista tutkinnoista
- Hallitus vie toimipisteensä parannus-, ylläpito- ja muutostideoita eteenpäin sekä järjestää yhteisöllisiä tapahtumia oppilaitoksessa
- **Isommissa kouluissa, joissa useampi toimipiste: Kattohallitus**
- Kattohallituksen muodostavat kaikkien toimipisteiden OPKU hallitusten Pjt, Vpjt sekä muut aktiivit.
- Kattohallitus pääsee päättämään opiskelijoiden viihtyvyyteen, turvallisuuteen tai käytännön opiskeluympäristöön liittyvistä asioita.
- Kattohallitus vie esityksiä suoraan johdolle sekä koulutuspäälliköille.

Sidosryhmäyhteistyö sekä NUVA toiminta

- **Sidosryhmäyhteistyö**

- Ammatilliset opiskelijat jäävät useasti taka-alalle päätöksenteossa.
- Amiksien OPKUista opiskelijaedustaja mm. hyvinvointialueilla.
- Erilaiset tapahtumat ja tilaisuudet

- **Nuvatoiminta**

- Nuorisovaltuustot ovat tärkeitä linkejä paikallisessa päätöksenteossa
- amisedustus vähäistä

Opiskelijatoiminta opinnollistettu

- Joissain oppilaitoksissa aktiivisuus palkitaan
- Tuutortoiminasta & opiskelijahallitustoiminnasta on mahdollista saada vapaasti valittaviin ytoihin 1-3 osp.
- Oppilaitoksissa tulee olla selkeä rakenne sille, miten oppilaitoksen sisäinen ja muu yhteiskunnallinen vaikuttamistoiminta sekä opiskelijakuntatoiminta sisällytetään osaksi opintoja.
- Opinnollistamisen rakenne tukisi aktiivisen kansalaisuuden toteutumista oppilaitosympäristöä laajemmin.

Toiset kokevat, ettei koulu tue aktiivista toimintaa

- Valitettavan useasti viesti opiskelijoilta on se, ettei koulu tarjoa tai tue opiskelijatoimintaa, OPKulla ei välttämättä ole ohjaajaa, opettajat eivät päästä oppitunneilta esim OPKU kokouksiin tai tuutoreiden kokoontumisiin.

Laki ammatillisesta koulutuksesta

“Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän toimintaan ja sen kehittämiseen sekä opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemiseen.”

- *Laki ammatillisesta koulutuksesta 106 §*

“Koulutuksen järjestäjän oppilaitoksella tulee olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta ja koulutuksen järjestäjän tulee turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä.”

- *Laki ammatillisesta koulutuksesta 106 §*

Opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksien merkitys

Lakisääteinen yhteisöllinen opiskeluhoito käsittää toimet, jotka edistävät opiskelijoiden hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta

→ **Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien ja osallisuuden mahdollistaminen sekä turvaaminen on osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa**

Sillä tuetaan mm. opiskelijoiden

- Mielen hyvinvointia ja jaksamista (→ kevennetään painetta opiskeluhoitoon palveluissa)
- Opintoihin sitoutumista ja opiskeluintoa
- Yhdenvertaisuutta ja kiusaamisen ehkäisyä
- Kasvamista aktiivisiksi kansalaisiksi myös opintojen ulkopuolella
- Yhteisöllistä toimintakulttuuria

Mitä aktiivinen opiskelijatoiminta vaatii?

- Opiskelijakuntatoiminta toimii parhaiten oppilaitoksissa, joissa sen koordinointiin panostettu
 - opiskelijakuntatoiminnan koordinaattori vs. opettaja, jonka työajasta resursoitu koordinointiin tietty tuntimäärä
- Oppilaitosten resurssit tiukoilla → Hankkeiden avulla mahdollisuus panostaa opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksiin ja osallistamiseen = lakisääteiseen yhteisölliseen opiskeluhuoltoon

→ Tärkeintä olisi, että koulutuksen järjestäjillä riittävä ja jatkuva rahoitus. Opiskelijoiden osallistaminen ei saisi olla jotain ylimääräistä, jota tehdään hankerahoituksen turvin, vaan kiinteä osa oppilaitosten arkea

Patrik Tanner

Puheenjohtaja

patrik.tanner@sakkiry.fi

+358 447530581

SAKKI